

LIVSMEDELSFÖRETAGEN

Stockholm 22-06-07

Till Socialdepartementet

diarienummer S2022/00562

Remissvar på betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)

Livsmedelsföretagen tackar för möjligheten att svara och önskar lämna följande synpunkter på remissen avseende betänkande SOU 2021:95

Livsmedelsföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen för livsmedelsföretag i Sverige. Livsmedelsföretagen har omkring 800 medlemmar med 55 000 anställda, som representerar alla varianter av svenska livsmedelsföretag; små och stora, med svenska och utländska ägare, familjeägda, jordbrukskooperativ, börsnoterade med flera. Bland våra medlemmar finns många dryckesproducenter. Livsmedelsföretagen tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på Gårdsförsäljningsutredningens betänkande.

Livsmedelsföretagen välkomnar utredningens förslag och vi tycker att utredningens bedömningar i huvudsak är väl avvägda. Utredningen presenterar en väl genomarbetad och motiverad analys med konstruktiva förslag hur ett införande av gårdsförsäljning kan bli möjligt i Sverige.

Som vi ser det är det positivt att tillåta företag som står under tillsyn av myndigheterna att erbjuda sina besökare möjlighet att köpa företagets produkter vid produktionsstället. Med god tillsyn tillsammans med de begränsningar i regelverket som föreslås, anser vi att gårdsförsäljning inte heller bör medföra några negativa eller oönskade folkhälso- eller alkoholpolitiska konsekvenser. Utredningen har också visat att det är möjligt att förena ett tillåtande av gårdsförsäljning med Systembolagets fortsatta monopol. Den saken konstaterades också av den förra utredningen, varför frågan måste anses som utredd.

Småskalighet och oberoende

Livsmedelsföretagen vill dock invända mot den del av förslaget som reglerar produktionsvolymen. Enligt utredningens förslag ska gårdsförsäljningstillstånd få meddelas den som yrkesmässigt tillverkar alkoholdrycker under förutsättning att alkoholdryckerna som säljs är egentillverkade och den karaktärsgivande delen av tillverkningen som inte utgör blandning, spädning, filtrering eller liknande behandling av enklare art sker på tillverkningsstället. Utredningen föreslår dessutom en begränsad årlig produktionsvolym för de företag som kan komma i fråga.

Att utesluta framgångsrika och växande företag att sälja sina produkter på samma villkor som andra är tillväxthämmande och minskar möjligheterna för företagen på landsbygden att utveckla en besöksverksamhet. De volymbegränsningar som föreslås leder dessutom till att majoriteten av producenterna som är lokaliserade på landsbygden missgynnas och exkluderas, just eftersom de är små och/eller nystartade, vilket inte kan vara utredningens mål, och inte heller direktivets. Utredningsdirektivets formulerar tvärtom att "gårdsförsäljning av alkoholdrycker är också efterfrågat som ett steg i att utveckla lokal besöksnäring och måltidsturism" För mindre producenter är byggandet av besöksverksamhet så kostsam att det utan gårdsförsäljning blir i stort sett omöjligt för dessa företag, vilket också innebär att nya arbetstillfällen uteblir.

Det finns även ett argument för att ett krav på småskalighet kan motiveras ur ett alkoholpolitiskt perspektiv. Då utredningens förslag är att försäljning av alkoholhaltiga drycker endast får ske i samband med rundvandring vid produktionsplatsen och till minst självkostnadspris med ett skäligt påslag, kommer det utslagna priset för produkten vida överstiga priset på Systembolaget. I Swecos analys framgår att konsekvenserna för folkhälsan anses bli försumbara.

Vi anser att det enda rimliga är att införa gårdsförsäljning på lika villkor för alla företag som uppfyller de övriga reglerna i förslaget.

EU-rättslig analys

Det har funnits en oro att gårdsförsäljning skulle äventyra Systembolagets detaljhandelsmonopol. Utredningen har genomfört en djupgående EU-rättslig analys och bedömer att det finns ett EU-rättsligt utrymme för att införa en begränsad form av gårdsförsäljning vid sidan av ett bevarat detaljhandelsmonopol. Men även om EU-domstolen skulle göra en annan bedömning än utredningen och i efterhand underkänna en införd rätt till gårdsförsäljning, innebär det inte att det svenska

LIVSMEDELSFÖRETAGEN

detaljhandelsmonopolet äventyras. I ett sådant fall skulle Sverige vara skyldig att anpassa regleringen eller, om det skulle anses nödvändigt, slopa rätten till gårdsförsäljning. Utredningen tar höjd för detta genom förslaget om provotid, något vi stödjer.

Drycker som kan omfattas av gårdsförsäljning

Gårdsförsäljningen ska enligt huvudförslaget i betänkandet kunna avse spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa drycker. Livsmedelsföretagen delar denna bedömning. Den av utredningen föreslagna alternativa modellen – som avser enbart jästa drycker (dvs. öl, vin och andra jästa drycker) där huvuddelen av råvarorna som ger alkoholdrycken dess karaktär har producerats på den egna gården – är alltför snäv och skulle begränsa möjligheten till gårdsförsäljning på ett mycket snävt sätt, på samma sätt som reglerna för provsmakning gör idag.

Gårdsförsäljning bidrar till en stärkt livsmedelsindustri och besöksnäring i hela landet

Utmärkande för de svenska dryckesföretagen är den lokala förankringen, det gäller såväl företagets namn och identitet som valet av lokala råvaror och marknadsföringen till kunder i närområdet. De svenska dryckestillverkarna är väl spridda över landet. Tillverkning sker i samtliga 21 län och i fler än 200 av Sveriges 290 kommuner, inklusive flera av landets minsta kommuner. Möjlighet till gårdsförsäljning kommer öka antalet arbetstillfällen på landsbygden och om dryckesföretag på orten blir intressanta besöksmål stimuleras även andra turistföretag. Det är dags att ge dessa företag möjligheten att kunna utvecklas genom en större besöksverksamhet och för Sverige att fortsätta visa hur duktiga svenska dryckesproducenter vi har. Dessa företag är något vi ska vara stolta över.

Jimmy Sandell

Näringspolitisk chef

Livsmedelsföretagen

0733550607